

Meer gevoel dan politiek

La clemenza di Tito,
tot 26 oktober in de Munt.
www.demunt.be

Oppervlakkig bekeken is *La clemenza di Tito* van Mozart een barokke hofopera. Wie wat dieper kijkt, kan vele lagen zien: Verlichting, revolutie, het ontstaan van de moderne politiek en psychologie. Hoe diep kijkt Ivo van Hove in de Munt? Op het eerste gezicht is zijn inscenering, net als de muzikale interpretatie, vooral mooi. En wat nog meer?

STEPHAN MOENS

De kamer die Jan Versweyveld op het toneel heeft gebouwd, is *faux chic*. Een bed, een werktafel, een spiegel, een sofa in een stijl die een bepaalde klasse smaakvol vindt. Daarachter gaat de publieke ruimte schuil, in de vorm van een tribune. Maar ook de kamer zelf is tegelijk privé en publiek: geordend als de wereld toekijkt, overhoop als de emoties razen. Al wat er gebeurt, wordt gefilmd en op groot scherm geprojecteerd (knappe video van Tal Yarden). Slechts één keer, in het intiemste en beslissende moment van zijn gesprek met Sesto, gooit Tito de camera's buiten.

In zo'n presidentiële omgeving gedijen enkel mooie mensen: elegant, professioneel, glad. Maar onder die oppervlakte borrelt en kookt het. Vitellia manipuleert, Sesto is haar horig en verraadt zijn beste vriend Tito, die zelf verscheurd is tussen zijn politieke plicht en zijn spreekwoordelijke

vergevingsgezindheid. In de tegenstelling tussen politiek en gevoel slaat de balans bij Van Hove duidelijk over naar het gevoel. Dat is een verdedigbare optie, al is ze idealistisch.

Van Hove lijkt politici wel een morele boodschap te willen geven: 'laat ook eens uw invoelingsvermogen triomferen boven uw opportuniteitsdenken, het komt ons allemaal ten goede.'

Sterktes en zwaktes

Anderen hebben deze opera veel donkerder geïnterpreteerd, vanuit de onmogelijkheid van zulke politieke goedheid. In elk geval roept de nagenoeg onvoorwaardelijke clementie van de heerser in deze interpretatie een zeker scepticisme op. Kent deze man dan helemaal geen boosheid, zelfs niet als zijn vriend hem heeft willen vermoorden? En had die Sesto helemaal geen politieke bedoelingen met zijn daad? De

● Een verfijnde regie van Ivo van Hove, in harmonie met de muzikale interpretatie. © DE MUNT

relatie tussen de personages was geloofwaardiger geweest indien men hun drijfveren complexer had getoond. Die terughoudendheid is verwonderlijk, omdat Van Hove aan de 'slechte' Vitellia wel meer nuance geeft. Zij toont zowel politieke ambitie als blinde wraakzucht, maar ook beheersing, manipulatie en op het einde zelfs inzicht.

Binnen dat kader echter heeft Van Hove het stuk perfect gestalte gegeven: verfijnd, zonder overdrijving, de sterktes van zijn zangers uitbuitend en hun zwaktes integrerend in hun personage.

Enkel het *CSI*-gedoe na de mislukte moord op Tito is overbodig modieus. Van Hoves werkwijze past ook heel goed bij die van dirigent Ludovic Morlot. Diens interpretatie is even genuanceerd en bedachtzaam. De lange recitatieven worden met veel empathie begeleid door klavecijnist Luca Oberti (eigenaardig genoeg zonder ondersteunende cellist). Onbegrijpelijk is waarom Morlot soms lange pauzes laat vallen tussen recitatief en aria. Het breekt de dramatische boog, die de zangers nochtans met veel engagement proberen vast te houden.

Ivo van Hove lijkt politici wel een morele boodschap te willen geven: 'Laat uw invoelingsvermogen triomferen'

Dat zangersensemble is heel homogeen, zij het enigszins ongevoel. Vaak wordt een *Clemenza*-opvoering vocaal en dramatisch beheerst door Sesto. Hier is het duidelijk Tito die de lead heeft. Kurt Streit is dan ook een uitstekend acteur en een ervaren Mozarttenor. Dat hij de ultieme punch mist in zijn laatste aria, is in zijn weifelende personage geïntegreerd. Véronique Gens is niet de hysterische bitch die we meestal in Vitellia zien, maar een vrouw die haar sexappeal koel en berekend inzet. Geen gekrijs maar een gecalculeerde inzet van

vocale middelen. Anna Bonitatibus is een Sesto die een speelbal is van Vitellia en zichzelf. Daardoor is de rol weliswaar interessant maar ook een beetje kleurloos – een beetje zoals Bonitatibus' stem. Héél mooi en zuiver is het 'pure' koppel Servilia (Simona Šaturová) en Annio (Anna Grevelius); Alex Esposito vult de ondankbare rol van Publio perfect in.

Een prachtig stuk, een mooie cast, een knap uitgewerkte, zij het ietwat eenzijdige interpretatie: dat maakt samen een bezienswaardige voorstelling.